

ŽAK DERIDA

deridine morfologije

đovani sibilija

1. TEKSTOVI I MODELI

U Deridinom radu moguće je prepoznati jedan promenljiv i jedan nepromenljiv element. Prvi se može označiti kao »tudi tekst« podvrgnut analizi, drugi je sama »svojstvenost« deridijanskoog diskursa, okosnica. »Deridine« filozofije, neka vrsta *refrena* koji izgleda da u potpunosti opravdava približavanje *korpusu* koji nije zatvoren. Stavljanje pod znake navoda nije slučajno.

»Tudi tekst«, »svojstvenost« »Deridina« su termini podvrgnuti pažljivoj kritici u deridijanskim analizama. Toj temi se naročito pristupalo u delu »Bela Mitologija«. Derida primećuje kako stanovište da je filozofija oduvek ukazivala na metaforu vodi samouništenju ove potonje: lutanje smisla koje implicira metaforično najpre biva ograničeno, zatim proračunato vraćeno prvo bitnom pravom smislu od kojeg se bilo udaljilo: »anamneza interiorizacije (Erinnerung)«. Drugo poimanje metafore koje se na ovim stranicama suprotstavlja prethodnom, uvek prolazi kroz proces samouništenja, ali u potpuno drukčijem smislu: deridijanska metafora piše se samo u množini i funkcioniše zahvaljujući dodatku sa sintetički »otpor« tako da »odbacuje u vis umirujuću opoziciju metaforičnog i svojstvenog u kojoj se i jedno i drugo samo-reflektuje i vraća svoj sjaj«. Dok u filozofskom i retoričkom poimanju metafora manje ide u korist svojstvenom, kod Deride metaforično se rastapa u nesvodljivu suprotnost koja uvodi mogućnost osmišljenja teksta i *tout-court* izraza tako tematizujući *écriture*. Efekat je neiscrpljivost Teksta u njegovom smislu, nemogućnost postojanja »svojstvenosti« i, dakle, otvaranje prema onoj širokoj vešeznacnosti koja predstavlja dišeminaciju, *milje* u kome načini postojanja. Rermentike očigledno moraju da napuste paradigmu subjektivnosti koja tumači (tekst, objekt) kao odnos proste suprotnosti slaganjem glasova). Nesvodljiva suprotnost koja karakteriše zakon pisma dozvoljava apsolutnu prohodnost između tekstova, otvarajući put mogućnosti postojanja nekog njihovog prostora homogenizacije (neodlučivost).

»Filozofija« je, međutim, stavljena pod znake navoda iz razloga koji su bar naizgled suprotni. Derida se konstantno trudi da nikad ne stoji iza neke filozofije, u u krajnjem slučaju da istakne deplasiranost takve mogućnosti: da se odvoji od marge filozofije. Filozofska tradicija se shvata kao model kome je moguće priprijsati morfoligu, kako pokazuje jedan od puteva koje je zacrtao Hajdeger: »filozofija«, »metafizika« stoga čine teorijski predmet sa »svojstvenom« konfiguracijom (opet stavljeno pod znake navoda, iako iz suprotnih razloga), autonomija tela zacrtana kod Hajdegera u suprotnosti, a *posteriori*, što Derida vraća u žižu diskusije.

Motiv suprotnosti se tako afirmiše u vezi sa filozofskom i metafizičkom tradicijom, dok je bio relativno prekriven tudem tekstovima koji su se postepeno dekontrolisali: oni pripadaju tradiciji, ali na baziran način, neprestano prelaze granicu u odnosu na *morphe*.

Oličan primer ovog odvajanja planova je tretman kome se podvrgava platoniski *Fitebo* u La double seance: sa jedne strane koristi se za isticanje podredenosti štiva i knjige u odnosu na ontologiju glasa — pripremanje tipično metafizičkog odnosa sila, po kome je štivo samo replika živog glasa, koji Platon osmišlja kao »sliku vernu eidou (figura shvatljive vidljivosti) bića«. Na drugi način, ista ona stranica koja je dopustila ovoj tvrdnji da prouzrokuje sopstvenu destabilizaciju: slikarstvo (*zaographia*) je i »čist pokazatelj biti neke misli i nekog razgovora definisanih kao slike, predstave, ponavljanja«; drugim rečima, upravo analitičnost koja stvara prostor i osiromašuje slikarstvo (koje je kopija, ilustracija pisanja ko-

je je sa svoje srane kopija glasa) dozvoljava da se prikazuje esencijalni imitatorski kvalitet koji upravlja i *logosom*, »esencijalna slikovitost logos-a«, između slikarstva/pisma i *logos/diagona* uspostavlja se odnos supplementarnog tipa, to jest glas i pismo izgleda da su više potrebitni jedno drugom nego što se hijerarhijski razvrstavaju. To omogućava Deridi da stavi pod kontrolu »svojstvene filozofeme« (suplement) platoniski diskurs. Ovde je interesantno slediće: dilemu koju je postavio Platon može razrešiti samo »platonizam«. A sad šta odlučuje i šta održava »platonizam« to jest manje ili više neposredno, celu istoriju zapadne filozofije (. .)? Izbor tradicije je *ontologiene* to jest slučaj u kome je biti sada shvaćen kao nepremostiv *prius* od koga zavisi svaka simbolika na različite načine. Odgovor koji Derida pripisuje Platonovim sledbenicima je sačinjen počev od hajdegerovskih materijala (Hajdegerovo razmisljanje o istini se odmah zatim preuzima i povezuje sa *mimesizom*: preko ovog posredovanja moguće je formulisati paradigmu teorijski dovoljno čvrstu da se odredi »zatvaranje (cloture) metafizike«. U Deridinim analizama model je moguće zamisliti samo u aktu premoščavanja vlastite imenice u korist epohalne dominacije čiji je deo i funkcija imenice: »(. .)«. Takva interpretacija (*mimesiza*) nije akt ili spekulativna odluka nekog autora u datom trenutku, već, ako se rekonstruiše njegov sistem, celina jedne istorije. Između Platona i Malaumea — čija vlastita imena, ovde još nisu stvarne referencije nego komotne indikacije prve analize — tekla je istorija.

Tako je moguće objasniti samo postavljenje suprotnosti, pored njeve teorijske nemogućnosti. Na istom ovom nivou može se postaviti razlika između promenljivog i nepromenljivog: promenljivi tekstovi podvrgnuti čitanju — šarolikost imena; nepromenljiva, (»teorijsko-ograničenje) figura koja karakteriše ovaj put deridijansko delo.

Potrebitno je zadržati se još malo na dva pitanja, modelu i tekstu. Verovatno se radi o jednoj od dihotomija koje je dekonstrukcija manje efikasno dekonstruisala: ona naime još uvek deluje dobro skrivena igrom zamki i nekih dvosmislenoti. Na primer: Derida ne pripisuje sebi nikakav metod zahtevajući lokalnost analize. U isto vreme, međutim, ne preza da u imenu na koje se poziva preozna privid mnogo složenije logike nego što je, u stvarnosti ono što ga interesuje. Dovde nema mnogo više od preovladavanja u dva slučaja različitih i suprotstavljenih instanci, u prvom teksta, u drugom modela. Onda čudi što se ponovo iznalaze

pokušaji opravdavanja jednog plana zahvaljujući drugom: naime ne proizilazi opravdavačka upotreba sintagmi kao što je »metafizička tradicija« i sličnih (svojstvenih za cole koji modelira) izlažući nehomogenost iskrivljenog polja prema savijenoj strukturi, *invaginee* (savijanja su zapravo svodljiva na vlastite imenice, kao što to pokazuju i gore navedeni platonški primer).

Ako se upitamo koja je teorijska konstelacija koja bi karakterizovala deridijansku suprotnost u odnosu na metafizički *morphe*, mogli bismo da odgovorimo ukazujući na *difference* kao na onu pesmu, po mogućству neskladnu, koja se zove dekonstrukcija.

2. DEKONSTRUKCIJA KAO AUTOPOESIS

Formalni problem oko koga se organizuje *difference*, tekst konferencije koju je Derida održao u »Francuskom filozofskom društvu« 1968., sastoji se od oduzimanja usmenosti na koju nas primoravaju okolnosti da klasične pojmovnosti koja shvata poredak glasa za jednog posrednika dostojnog da vrati prisutnost. Primorati, dakle, usmeno na pisanje i tako izmeti neografičan koji ne može biti »rečen« već izreknut po potrebi (*differ*(. .)nje sa »a« ili »e«) znači uključiti u usmeni tekst de-regulisanje svojstveno pisanom tekstu. To (u svakom slučaju) ne dozvoljava da se pomisli na privilegiju koju je dao Derida pismu nad *phone*, kako bi se moglo povratiti posle završnog čitanja. Postoji figuralna, retorička potreba u artikulisanju izgleda ove privilegije zato što je pismo u tradicionalnom smislu dobra metafora onog *écriture* u proširenom smislu, a koje je pravi predmet poduhvata dekonstrukcije.

Izgled koji daje značenje u celini kod Deride iznosi teorijski predrasudna rešenja: Tekst u dekonstrukciji proizvodi »značenjsku strukturu« koja je određeni odnos, koji pisac ne percipira, između schema jezika koji koristi ili drugim rečima, označitelj se u određenim trenucima rasteže između namerne dimenzije označenog i onog zakona koji upravlja dogovorom van svake namere subjekta koji ga upotrebljava (a to je sama *difference*).

Double bind koji vezuje teoriju njenom pismu u biti je forma samoodnošenja, (model ne prestano vraća na samog sebe što se tiče teksta), koja uobičajava problem o metodologiji dekonstrukcije na načine koji se mogu definisati kao autopoeštični. Od *autopesis* dekonstrukcija zadržava osnovni karakter, što će reći apsolutnu zamenljivost između odredene prakse i njenih efekata proizvodnje i proizvoda Dekonstrukcijom se zove, onda, mašina zamišljena kao mreža textualnih analiza koje proizvode neodlučive sposobne da regenerišu i realizuju same analize i stoga i dekonstrukciju Tont-Court.

Rec »dekonstrukcija«, kao svaka druga reč, izvlači vrednost samo iz upisivanja u lanac mogućih zamena, iz ovoga što se suviše miroljubivo naziva »kontekst«. Što se mene tiče, budući da sam pokušavao i još pokušavam da pišem imam interes samo za jedan kontekst u kome se zamenjuje i dopušta da bude određena *écriture*, *trace*, *difference*, *suplement hyphen*, *pharmakon*, *marge*, *entame*, *paragon* itd.

Prva posledica je *nemogućnost postojanja metajezika*. Dekonstrukcija proizvodi samu sebe pa se tako i opravdava: ništa što je izvan ne promišlja se, nikakva subjektivnost koja obavlja neku delatnost, niti kakav objekat na koji se ona može primeniti; Litrenovu definiciju (»dekonstruisati se (. .) izgubiti sopstvenu konstrukciju«) Derida ovako komentariše: »(. .) ono »se« u »dekonstruisati se« koje nije refleksivnost nekog ja ili neke sveti postaje bremeniti

to celom zagonetkom«. »Dekonstruisati se«, »U dekonstrukciju je« u ovim frazama odzvanja celo homeostatičko zatvaranje autopetskog sistema, njegova autonomija u odnosu na svaku ambijetalno mešanje. Sledеći ovaj tok dekonstrukcija se vraća formi »oglasa« koju zahvaljujući *Rermemea/Auslegung* na tragovima iona rapsoda u istoimenom Platonovom dialogu.

Autopoesis koji karakteriše deridijanske analize je plod autoreferencijalnosti svojstvene tekstu koji se dekonstruiše: sva zapadnjačka tekstualnost (narоčito filozofska) želi se izbrisati budуći da je značajna za nadilaženje načenja; u dekonstrukciji se priča o otporu koji označitelj, suprotstavlja sopstvenoj redukciji u korist **bedeutен**. Na taj način, po Deridi, tekst se objašnjava, kaže se, en abime, nalazeći njebove najosnovnije razloge. To je momenat u kome samo odnošenje kao posledica i »oglas« i ermentika njemu pridodata, izgleda da poprimaju pre-kritični izgled. Međutim, radi se o ultra-transcendentalm planu mišljenja ispred subjekta, svesti, celog metafizičkog mišljenja – na svoju granicu.

Uostalom, nije slučajno da suočivši dekonstrukciju i neodlučive jedno sa drugim za *autopoesis* se proizvodi kao *Auslegung* teksta u neodlučivim; u isto vreme tekstovi i dekonstrukcija rezultiraju projektivna ekspanzija *difference* i drugih marginalnih »pojmova«.

3. DIFFERENCE KAO »MORPHE«

Organizacija klasičnog filozofskog diskusa može se vratiti u razmatranje, dekonstruisati ali se ne može ukinuti – ne može se dekonstruisati ništa, ono što se dekonstruiše. Bez obzira na teškoće do kojih dovodi nečitljivost neografičkog i kriза načina izlaganja, ne može se spreciti kao što se jasno vidi u esisu o *difference* nametanje tradicionalnih oblika komuniciranja (»je« i »vous«), kao što se ne može zabraniti da se pojave otori »pojmovnosti«, otpori da se objasni »znanje«, ma koliko oni bili neuobičajeni. Ovde se naslućuje da apsolutna različitost nije moguća osim kao čisto teorijsko ograničenje. »Difference« ostaje metafizičko ime i sva imena koja ona dobija u našem jeziku su još uvek, budуći da su imena, metafizička (...) stoga ne postoji **ime**, ni ime biti ili bića, ni ime za »difference« koja ne predstavlja ime, koje ne predstavlja čistu nominalnu jedinicu i koja se dislocira bez prestanka u lanac različitih (*differentes*) zamena.

Cudan prelaz da bi afirmisao skok različitosti koja ne uspeva da nadene »ime«, Deride izgleda pre da je pomera drugde nego da je se potpuno odrekne (hajdegerovska precrtavanje kada brisanje koje dozvoljava čitanje ali sa drukčijim smislim – vlastišta, imena, naslova). Stavivši na diskusiju *matrice-nom* otvara se prema diseminativnom horizontu, zacrtavajući tako utopijski prostor suprotnosti. Taj »opšti tekst« u kome bi trebalo da se realizuje »raščišćeno ponovo upisivanje ovog lanca (biti, prisutnost proprijacije, itd.)«.

Problem različitosti spada u pitanje prevazilaženja metafizike. Za Derdu jednostavan *Ueberindung* je nepojmljiv: on se uvek tematizuje u promišljanju ograničenja koja vracaču svaku tenziju prevazilaženja na teren tradicije izvor koji ne možemo da negiramo (ili čija je negacija *Verneinung*). *Ueberwindung* je, dakle, uvek u *Verwindung*. Ali gore navedeni korak blago uklanja granice u odnosu na model *Ueberwindung*-*Verwindung*, kaže nam, na primer, da je prostor prevazilaženja nemoguće imenovati zato što prevazilazi ime. Problem kruži oko modela koji želi da se da budući da je tekst, i koji u takvom da se da ne može da se negira. Igra zamena se naime blokira na određenim tačkama (imena) koje iako su u množini (višestruki) i potencijalno beskonačni između sebe čine sistem. Tako se prekonstruiše logika, budući da je nečuveno: ona »nije« – zato što »jeste« samo u zatvaranju pa ipak »se daje« u tekstu. Bilo bi potrebno dati se i ne izreći se nikad, dilema koju ukidanje metajezika za *autopoiesis* ne može u potpunosti da se reši: ostaje, naime, uvek potreba da se objavi sopstvena suprotnost u odnosu na metafiziku »na istom nivou« sadejstvo u filozofskom i u imenu kome Derida ne uspeva da odoli.

La *difference* daje seriju morfoloških crta neografizma – koja nije ni pojam ni reč ka-

rakterizaciju u negativnom zato što bi svaki pozitivni pregled implicirao način na koji se predstavlja, dok **defferance**, ono što čini mogućim, predstavanje, bića je »ispred« svakog pri-sustva. Derida na ovaj način traži da situira mogućnost osmišljavanja *difference* izvan sva-ke teologije i ontologije to jest pokušava da joj da formu fotografski negativnog u odnosu na metafizičku ikonu; konstruisanje kontra-for-me koja medutim, mora da posmatra kao sopstvenu karakteristiku to što nema formu, upravo zato što je ispod stalnog precrtavanja (biti). *Difference* onda izgleda da se afirmiše kao dynamis, iako je ne treba zamišljati kao jednostavnu aktivnost ili proizvodnju, već joj treba pripisati i suprotne karaktere (pasivnost, proizvod). Dinamički element je podvučen ati-mologijom reči *difference* čiji je izvor latinski glagol *difference* čiji je izvor latinski glagol *differre*. Derida odatle uzima dvostruki smisao (glagol koji je i otac i majka odjednom): *differerre* kao »odložiti za kasnije« (*temporisati-on*) i *differre* kao »odložiti za kasnije« (*tempori-sation*) i *differre* kao »ne biti indentičan« (*espan-cement*). U *difference* suprotno nego što je to slučaj u *difference* ne može biti smatrana i subjektivnom aktivnošću koja proizvodi razlike – objekat. U stvari nema mesta u ovom crnom delu fotograma za odnos subjekt-objekt, kao što nema prostora za celu Attanzialitu: dvopola ton taj koji na prvom mestu organizuje metafizički *morphe*; *difference* – koje se shvata kao rezultat dekonstrukcije tradicije – će se izbaci stoga svaku polarnu kopiju, biće *voix moyenne*. Prostor neazlikovanja u celom de! i fotograma, *difference* ne nosi sobom ni bit ni biće ni istinu.

Savijanje dinamičkog motiva postavlja problematiku »porekla« na isto tako nepravilan način: *difference* odbija one karakteristike »prisustva«, »punoće«, jednostavnosti svojstvene tradicionalnoj misli »porekla«. Na isti način vremenitost se u potpunosti ponovo osmišljava preko dekonstrukcije sadašnjosti od koga se poništava svaka mogućnost definisanja u odnosu na prošlost (»ono što nikad nije bilo sadašnje«) i budućnost (»nikad neće biti proizvodnja ili reprodukcija prošlosti u formi sadašnjosti«).

Misliti terminima koji nisu metafizički (smisli negativni deo Rotograma) postaje titanska operacija: potrebitno je da se više ne »misli« nameri koja odzvanja u jednozvučju sa pozivom da se više ne »znači«.

Fotogram je potpuno uključen od strane metafizičke ikone, koja je toliko kompaktna da čini da Rotogram izgleda previše izložen da se negativ zove »negativant«: nema ostatka, nedostaje svaka ogrebotina u belini filma. Znači radi se o tome da se ponovo krene od kvadrate Rotograma, pretanke crne ivice koju još nije dotaklo svetlo i tu pronađe prisutan-odsutan uslov forme koji »je« na prvom mestu zato što fotogram, beo, jeste. *Marge* se tako postavlja pošto je »matrica« prema zakonom maestralno dobijenom u *De la grammologie* u vezi sa sistemom imena kod Nambikara: neko ime je vlastito kada je uključeno u sistem razlika, klasifikatornu sliku zbg čega se vlastito konstituiše u trenutku u kom se prečrtava. »Metafizika« je onda Vlastito Ime, nominacija zadata preko *marge* (*difference*) kao skriveni kršteni izvor; marginia je место u kome je »vlasništvo« – koje »igra« prisvajanja, »ekonomija« razlika – razlika, ne uslov sistema.

Ivice fotografskog negativa i dalje su dobra metafora za onu prazninu u slici koja karakteriše *difference* i ceo lanac neodlučivih: kao opseg nekog fotograma okružuje ikonu koju je fotograf ovekovečio, uramlije je i dozvoljava da posle bude pošto je fotografija tako »difference« »prikuplja« (u hajdegerovskom smislu »način« na svom mestu), ErorTerung tradiciju konstituišući je ili okuplja različite stvari *syn-Taxis* – veoma čest termin kod Deride i sa svojim sinonimima, »ekonomija« i »igra«. Metafora »igre« kao ona ekonomična, koju je Bataille pozajmio ne treba d se prihvati empirijski pozitivistički ili metafizički: potrebitno je štavšće »misli« na igru na radikalni način od »igre u svetu« do »igre sveta«. U jednom slavnom eseju sdržanom u *L'écriture et la difference*. Derida govori, naime, o dve vrste igre: jednoj ograničenoj principom organizacije strukture u ko-

joj se igra artikuliše (osnovana igra); drugoj neograničenoj pošto je stavljena unutar strukture bez centra (neosnovana igra i zbog toga diseminativna). »Igru3 će dakle osmisli Derida po ovoj drugoj tipologiji, u slučaju kad zapravo »odsustvo transcendentalnog značaja« izaziva neograničenost igre«. Ova druga vrsta igre (karakteristična za sistem koji nije metafizički, dakle za neodlučivo) je čisto sintaksa, mašina, ritam, sinkopa, i još kombinatorika, binarni kod itd.

Pogoršanje sintatičke instancije izgleda da dozvoljava da se Deridina *écriture* približi simboličkoj misli Levi Strosa, onom supustratu zajedničkom svim ljudima koji funkcioniše kao »kobinatorka«, »gramatika«, »logika«. Problem simboličke misli je uspostaviti red zahvaljujući mogućnosti diferenciranja i suprotnosti. Kao kod Deride uslov davanja značenja se pronalaze unutar ove konfiguracije semantički praznog prostora, sadržaj kao forma, evolucija smisla prema čistom simbolu, analogno *difference*. Simbolička misao individuališe konstantnost odnosa koja potпадa pod nekonstantnost elemenata. Kod Deride se prisutuje radikalizacija strukturalističke problematike. Strukturalizam je za dekonstrukciju stalni izvor inspiracije i istovremeno, teorijsko polje koje treba prevazići. Treba izaći iz mentalizma Levi Strosa, oduzeti ga od svakog ontologizma i, najviše, uopštiti sintaktički ritam, tako će biti moguće da se izbegne suprotstavljujući binarizam koji je stil analize Levi Strosa i koji od dihotomije pravi mitema strukturalne mašine.

Kako može da se shvati *difference* na osnovu prethodno pokazanih topologija? To jest koji su spekulativni uslovi neodlučivih. Ovde se očigledno ne radi o pokušaju genealoških poduhvata (svaka arheologija jeza Deride neiscrpan, u smislu da je nemoguće ripasti nekom tekstu jednostavno poreklo) već o zauzimanju na arbitarno izabranom scenariju, neke stranice dela *De la grammologie* koje predlažu kao teorijsku podlogu *difference* čitanja Hajdegera uokvireno materijalima moderne lingvistike.

Kod Hajdegera »samo kretanje nadilaženja metafizike je ponекад zadržava sa ove strane granice« radi se o arikulisuju interpretacije Hajdegera na dvostrukom planu, otkrivajući metafizičke padove sa jedne i antimetafizičke padove sa druge strane: dinamizovati čitanje sve dok se ne doveđe do neodlučivog. Deridina interpretacija Hajdegera izgleda da se rascepila na pitanju pretpostavljanja bića³⁰: ukoliko *Sein und Zeit* kreće od predshvatjanja bića shvaćeno kao neuprostivo transcendentalno značenje do svojih epohalnih determinacija, onda će Hajdeger potpuno upasti u metafizički *milje*; ukoliko je biće pretpostavljeno pošto je pretpostavka, to jest budući da je prazno, toliko da se iscrpljuje u svojim epohalnim determinacijama, formama u kojima se daje, onda se horizont potpuno menja: smisao bića nije više jednoznačan, njegovo značenje se oslobada svake transcendentalnosti budući da je različit od pojma (praznog) reči »biće«. Derida dodaje ovim razmatranjima Hajdegerovog teksta moderno lingvističko razmišljanje. Ovo poslednje koristeći izvornu reč »biće« poda pod metafizičku vlast i istovremeno, međutim, radi na razgradnju reči »biće«, dakle, počinje da je podvrgava dekonstrukciji. Hajdeger i moderna lingvistica prelaze isti kružni put. Moguće je prevesti hajdegersku poziciju u sosirovskie termine u »Metafizičkom Hajdegeru« označen (biće – Urwrt) preovladava nad označiteljima (ereignen – od bića); u »Nemetafizičkom Hajdegeru« međutim označeno je označitelj. Razlikuje se mogućnost razmišljanja na regresivn način o ovoj ne – razlici koja vodi u daljanju označitelja.

Na ovoj delikatnom raskršću označitelja ekspicitno stoji Deridin doprinos: da bi se izbeglo ponovno metafizičko uključivanje ovog identiteteta biće potrebno raditi *ispred* ontologije, to jest ispred svakog promišljanja bića i same ontološke razlike, tako je različitost: ukoliko bi se navela samo različitost vratilo se hijerarhiskoj superiornosti označenog nad označiteljem stvari nad slikom itd.; obrnuto ukoliko bi se naveo indentitet, rekonstruisao bi se smisao metafizičkog »porekla«.

Ontološko razbistiravanje izaziva efekat mašine koji je već bio naznačen. Ne-ontološki motor rešava problem identiteta koji je razlika rekonstruišući identitet izvan svakog zahvaljujući dinamičkom kretanju koje ustupa mesto različitima: stvaranje razlika — difference. Različite nalaze svoj identitet u strukturi odlaganja, sintetičke igre koja dozvoljava da se poreklo osmisli kao konstitutivno (**udvojeno**), dakle kao ne-poreklo, a ova dvostrukost kao nešto što se ne može hijerarhizovati budući da nikad nije blokirana i nije je moguće blokirati.

Predstavlja se zapliće u ono što ona predstavlja, tako da se govori onako kako se piše (...). Opasna zbrka nesretna suradnja između odraza i odraženog (...) u ovoj igri predstavljanja, tačka izvorišta postaje nepromenljivom. Postoje predmeti vode i slike beskonačno upućivanje jednih drugima ali više izvora. Nema više jednostavnog početka. Jer ono što je odraženo u **sebi samom** se podvaja i a ne samo kao dodavanje njegove slike sebi. Odraz, slika, dvojni pobjava ono što on udvostručuju. Početak spekulacije postaje razlikom.

Struktura vraćanja koja je **difference** postavljajući je između polova predstavljač/predstavljen, slika/stvar, označitelj/označeno i svih metafizičkih polova isto tako dobro pokazuje ne ontološko stanje, kome Derida pokriva pojam »porekla« i stoga »vremena«: »ispred« je zajedno sa »za vreme«, poreklo je u centru: (...) nemotivisanost traga je uvek **postala**. Is-

se, kao što je već naznačeno, i druge arheologije. Tačnije ima ih onoliko koliko i Deridini tekstovi: pri čitanju svakog autora dekonstrukcija ponovo nalazi »način na koji se kaže« u **difference**, terminu koji prenosi logiku koja nije klasična, nezavisno od svetlosti onoga koji piše (**pharmakoh**—Platon; **supplement**—Ruso; s — Džois tr **Adam souverainete** — Bataille itd.). Derudin rad je konstrukcija neograničenog arheološkog tela u kome se nalaze isti i različiti: »istina3 difference koja se iskazuje u množini — različita imena, različite epohe. Radi se o »praznoj« istini (paradoks ravan njenom plurativitetu) sintaktičkoj i autoreferencijskoj reči »igra« i igrati se tako. Dekonstrukcija ne proizvodi drugi rezultat osim sopstvene potvrde, **autopoesis** je potpun: autoprodukcija sopstvene legitimnosti je **trenutak** teorije, tako konstituiše teoriju **tout-court**.

Skoro je neizbežno misliti na razmenu geanealogije i morfološke kod Hegela. Hegelovski trud za afirmisanim sopstvene filozofije kao filozofije — apsolutna potvrda — prolazi kroz asimilaciju tude reči kao nezavršene figure »sopstvene« u dvostrukom smislu termina (»moja« i »prava«). Eto zašto kod Hegela tekst metafizike može da se shvati kao genealogija i kao morfološka u isto vreme: istorija zacrtava **morphe** koji je istina njenog ostvarenja. Kod Deride kretanje je analogno i suprotno dok se hegelovska knjiga predstavlja kao »zaključak«. Deridin tekst teži pomeranju prema matrici

joj apsolutnoj negaciji: semantičko praznjenje koje vraća osnovnom binarizmu ostaje samo pulsiranje simboličnog kao scena naročito izvorna, iako u svakom slučaju »matrica« i majka, ali, bolje parafiniran list za reprodukciju otkucanog teksta na ciklostilu (Devoto—Oli), što odgovara fotografskom negativu od pre nekoliko stanica.

Vodeći svaki tekst prema ovom prostoru matrice, Deridina operacija se sukobljava sa onim enciklopedijskim urednostima karakterističnim za hegelovski proces iako sigurno bez istorijskih značenja ili istorijske sistematicnosti (ali po preciznoj nužnosti) ponovo se sastavlja enciklopedija gde se znanju ureduju oko praznoće koja ih utemeljava, sinteza koja nije afirmacija teze **aufgehobenes**, već afirmacija **Aufrebuna** kroz tezu. Znači mesto prolaza gde oslobođanje od svake ikone ostavlja mrežu presek svih znanja, **coin** u kome Platon, Mahrme, Niče i Američka deklaracija o nezavisnosti mogu, kao nekom magijom, da se susretnu.

Dussemination je onda sve samo ne anarhoidalno jouissance ili pre model interpretacije veoma »globalne«: tačno je da su moguće interpretacije beskonačne ako je svako označenje u odnosu sasvim označiteljima i obrnuto, isto tako je sigurno da za Deridu svaka hermentika koja za rezultat ne proizvodi samu sebe po-

guracijom (opet stavljeno pod znake navoda, iako iz suprotnih razloga), autonomija tela zacrtana kod Hajdegera u suprotnosti, a posteriori, što Derida vraća u žizu diskusije.

Motiv suprotnosti se tako afirmiše u vezi sa filozofskom i metafizičkom tradicijom, dok je bio relativno prekriven tudim tekstovima koji su se postepeno dekontrolisali: oni pripadaju tradiciji, ali na bizaran način, neprestano prelaze granicu uodnosu na morphu.

Što je »diseminacija« ili koja se ne objedinjuje sa neodlučnošću pripisanom tekstu, na neki način je izvorna, treba je prevazići, u krajnjem slučaju relevantna ali ne i determinantna. Maksimum otvaranja odgovara maksimumu zatvaranja.

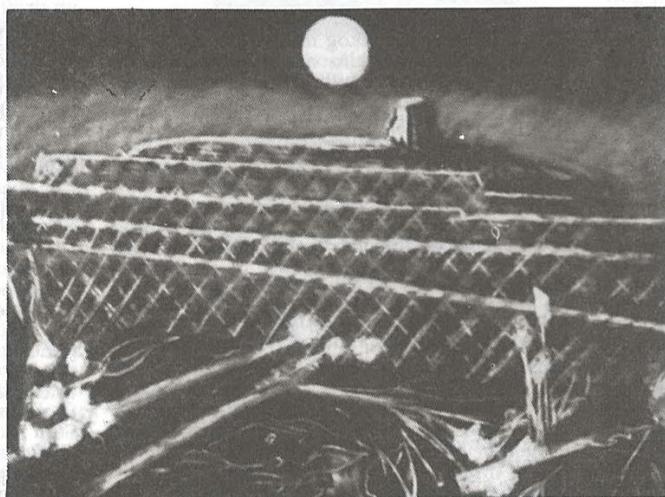
Tako nalazi odgovor problem suprotnosti i svojstvenosti koji smo sreli na početku: prepoznavanje osnovne suprotnosti postavljene kao zakon značenja, ne može se vratiti na »svojstveno« nalazeći ga u njegovoj suprotnosti, na isti način smisao, beskrajno izgubljen, pronalazi se svaki put u svom gubljenju; singularnost iza teksta neprestano potkrepljivana, beskrajno raspršena i opet vraćena u »opšti tekst« koji je potpisao Žak Derida. **Difference** tako skriva i povratak »jake« filozofske subjektivnosti, odgada je izbegavajući kreacionizam (i svaki kognitivizam uopšte) ali zatvaraajući se u autopoeitičnu mitologiju. Upravo kao što se u Hegelu pisac briše ustupajući pero Duhu, tako kod Deride **difference** priča o sebi: seme tečista rasipa po stranicama po slučajnosti koja je potpuno retorička. Istrošeni pisac u stvarnosti u rigoroznoj predmeditaciji svojstvenoj svakoj velikoj filozofskoj postavci predstave.

cele tekstuualnosti (nezakonito poreklo, govorilo se tako što je drugo oa ipak isto u odnosu na plod sopstvenog začeća) ali sa istim efektom rotalizacije.

Tokom ovog puta Deridina »filozofija« ponovo postaje filozofija, a **difference** njen pojam: budući da je on konstruiše na margini metafizičke forme koju vidi sa apsolutnom ljudinošću i čije crte na sistematski način negira.

Tako da izmiče ontološkoj dominaciji ne uspeva da izbegne drugo potpadanje osobito filozofsko: asimilacija celog polja reči i kao posledica zatvaranje mogućnosti govora uopšte.

Dekonstrukcija prolazi kroz individualizaciju stanja neodlučnosti: na nivou teorijskih predmeta (na primer, što se tiče znaka **double bind** između označenog i označitelja) na nivou Tekstualne hermetike (na primer metafizičko i nemetafizičko tumačenje kod hajdegera). **Double bind** (**double science**, operacija »jedan i jedan jesu tri itd.) može da se procita i kao krvna dijalektika, blokirana na **Aufhebund** i vraćena u momentu u beskraj. Sinteza je nemoguća, apsolutno znanje nemoguće predložiti. Iako treći momenat nije nipošto isključen (jedan plus jedan jednako je tri): neka forma sinteze mora se pronaći, to je potreba odredena teorijskim poljem za održavanje jedinstvenosti, a time i identiteta. Zna se onda apsolutizuje u svo-

petros fotinos

tina govoreći ne centru: (...) nemotivisanost traga je uvek **postala**. Istina govoreći ne postoji nemotivisani trag, trag je upravo **postati nemotivisan**. To objašnjava razlog zbog koga »zakon davanja porekla svojoj predstavi, stvari svojoj slici je da su jedan i jedan najmanje tri«. Treći termin je upravo struktura — prazna, sintetička — odlaganja između prvog »jedan i drugog«. »Jedan« i »jedan« je **najmnje** tri zato što može biti četiri, pet... do beskonačnosti. Naime, ovaj rezultat je dobijen uticanjem prvog »jedan« na drugo i drugog nazad na prvo (eto odakle tri); odatle se ponovo kreće nazad na drugo »jedan« (četiri) i obrnuto (pet) i tako do u beskonačnost. **Difference**, znači, kao operator permuntacije. Derida ne namerava da ga razlikuje od cele operacije. **Differanca** se konstituiše zahvaljujući suprotnosti dva termina koji postavljaju dihotomski par; naravno, jasno je da se ne radi o psihoanalitičkom Alter, već pre o sintatičkom kvalitetu suprotnosti, to jest »u odnosu na koji« koji se nikad zapravo ne postavlja zato što dozvoljava beskrajno spašavanje koje je **difference**. Suprotnost koja se ne može vratiti u sadašnjost ili »sinteza« u kojoj se nešto potpuno drugačije objavljuje kao takvo«.

»UN HEGELIANISME SANS RESERVE«

O ovom modelu, koji je opisan kao srce de-ridinog dekonstrukcionizma, pronalaze